

Reviews

'Zusje' is zeldzaam straf thrillertheater ****

© Kurt Van der Elst

Els Van Steenberghe is theaterrecensent. 23 februari 2024

Janne Desmet coacht [Peter De Graef](#) en Mieke Laureys in het spannend, rakend en diepmenselijk Zusje bij het Antwerpse collectief Johnny Mus. Zusje is zeldzaam straf thrillertheater.

Eerst dit: straf theater kan een smartphoneverslaving aan banden leggen. We hebben het zelf gezien. Voor ons zat een toeschouwer met de opengeritste handtas op schoot. Zodat verse X- en Facebookberichten steeds konden gecheckt worden tijdens het loeren naar de scène. Althans, zo ging dat tijdens het eerste halfuur, dan worden de bakens van het verhaal uitgezet. Maar wanneer dat verhaal volop uit de startblokken schiet, vergat zelfs die smartphonejunkie haar telefoon.

Dat mag niet verbazen. Het verhaal is geschreven door Peter De Graef. Deze acteur, regisseur en auteur is een van de beste theaterauteurs van ons land. In 2002, bijvoorbeeld, won hij de Taalunie Toneelschrijfprijs. Zijn kracht? Hij combineert in zijn ogenschijnlijk eenvoudige en vlot speelbare teksten humor met horror, fantasy, filosofie, psychologie, ingenieuze maar herkenbare personages én een spanningsboog waarnaast de Himalaya zowat een heuveltje lijkt.

Zusje heeft een spanningsboog waarnaast de Himalaya zowat een heuveltje lijkt

Dat geldt ook voor Zusje. Dit is een van De Graef's sterkste teksten van de afgelopen jaren. Zonder veel te verklappen: De Graef voert de vijftigjarige Hildegard op. Zij is een superslimme natuurkundige en moet langskomen bij de bedrijfspsycholoog omdat ze zich misdraagt tegenover haar collega's. De reden? Een zeer heftige kindertijd. Wie? Wat? Waar? Hoe? De Graef's scènes zijn net puzzelstukjes. Op het einde van het stuk is de puzzel gelegd en staar je naar een even prachtig als pijnlijk slotbeeld.

Baseline zijn de therapie sessies waar het verhaal in min of meer chronologische wijze uit de doeken wordt gedaan door Hildegard. Min of meer. Want De Graef's pen houdt van wat rock-'n-roll maar wel op zo'n manier dat het nooit tot verwarring maar net tot meer spanning leidt.

De tekst is straf, de spelers én hun coach Janne Desmet zijn dat ook. Laureys speelt met een respect afdwingende intensiteit en emotionaliteit zonder dat haar spel zwaarmoedig wordt. Integendeel. Ze speelt haar Hildegard – 'zo depressief als een bevroren blad sla' – met veel schwing, charisma en een vernislaagje vrolijkheid. Klein werkpunt in haar vertolking zijn die enkele minder overtuigende momenten waarin kort in gesprek gaat met het publiek. Peter De Graef speelt... al de rest. Van de stiefmoeder tot de mama, de therapeut(en), een

onderzoeksrechter, ... Met niet meer dan een zakdoek, een giletvestje en vooral een zorgvuldig schakelen tussen stemtimbres en lichaamshoudingen zet hij moeiteloos alle personages neer en switcht met gemak van de een naar de ander. Duizelt het daarbij voor de ogen van de toeschouwers? Geen moment.

Zelden wagen theatermakers zich aan thrillers op een scène. En nog zeldzamer zijn die thrillers ook echt spannend én dragen ze een zorgzame geformuleerde levensles in zich. Johnny Mus slaagt daar probleemloos in.

De twee worden begeleid door muzikant Stan Nieuwenhuis. Hij weet vooral te raken wanneer hij zijn kornet (familie van de trompet) bovenhaalt. Dit alles vindt plaats op een ogenschijnlijk simpele houten vloer. Het lijkt een circuspiste die oploopt naar het midden toe. Die mysterieuze vloer toont wat Hildegard is: ze oogt opgeruimd maar onderhuids is ze een explosieve cocktail van emoties, pijn en herinneringen die ze met zich meedraagt. Letterlijk met zich meedraagt. Want ze sleurt de hele voorstelling lang een houten balkvormige kist achter zich aan. Zou dat een doodskistje kunnen zijn?

Zelden wagen theatermakers zich aan thrillers. En nog zeldzamer zijn die thrillers ook echt spannend én dragen ze een zorgzaam geformuleerde levensles in zich. Dat lukt [Johnny Mus](#) prima. Zusje is zeldzaam straf thrillertheater. Omdat het entertaint, raakt en diep wortelt in het gruis van de taboes – over grensoverschrijdend gedrag, abortus, genderidentiteit,... – die de afgelopen jaren gebroken werden. Zonder zwaarmoedig te worden. Een cadeau van een toneelstuk is dit.